

jelentése van, hogy 'erősen vágyakozik, sóvárog, áhítozik', hanem azt is jelenti, hogy 'álldogál'. A kitünő magyarságú *Móra Ferenc* egyik kedves elbeszélésében találtam ennek példáját. Ime: „Ballagtak tovább, be a falu közepére, ahol nyitott ajtóju ház ajtófélfáján forgácscégért lobogtatott a szél. Ott is *ácsingózott* egy-két ember“ (Véreim 101). Magának az írónak szíves közléséből tudom, amire nézve egyébként a szöveg sem hagyja kétséghen a figyelmes olvasót, hogy az *ácsingózik* az idézett helyen a m. *ácsorog*, azaz *állingál, álldogál*. *Móra* szerint ebben a jelentésben használja ezt a szót a félegyházi népnyelv is.

Csefkó Gyula.

Hátibőr.

A hátibőr a magyarságnak egyik igen ősi ruhaféléje. Az irodalomban inkább *kacagány* néven ismeretes s így is jóformán csak mint a vitézi öltözet része, holott pásztorságunk, nevezetesen a tiszántúli, mai napig is használja s mind *kacagány*, mind *hátibőr* néven emlegeti. Régen farkas bőre is szolgált vitézi kacagánnyal, sőt a „kacagányos apák“ talán párducot is viseltek. Ujabban — úgylátszik a XVIII. sz. vége felé — már csak juhbőrből való a kacagány, hátibőr, s csak pásztorok viselik, minthogy a kurucok letüntével vitézi öltözet volta megszűnt. A NySz. idézete szerint 1808-ban Sándor István is már csak így magyarazza a *kacagányt*: *pellis ovilla dorsualis*. Ekkor tehát már csak pásztori viselet, amiről Gvadányi is megemlékezik: „*Katzogánt viselnek a pásztorok, mások is az Alföldön párdutzbőr helyett, juh bőr ez*“ (NySz.)

Mindezt azért tesszük szóvá, mert a hátibőr — nagy multja ellenére — annak rendje-módja szerint, helyes értelmezéssel egy adattal sincs képviselve a NySz.-ban, csupán a bőr vezérszó hátbőr, háti bőr mutatószava alatt ezzel: „Nem igazán írják a mi kép-íróink keresztelő Jánost egészen tevébőrbe, mint valami vadembert, vagy valami kúnási juhászt. *háti bőrb*e öltözve“ (Miskolczi: Egy jeles vadkert., 1702.), azonban ilyen helytelen értelmezéssel: „*pellis dorsualis, Rückenhaut*“. Ez egyetlen, de rosszul értelmezett adat mellé még kettőt idézhetünk ugyancsak a NySz.-ból a *kacagány* és *mente* címszó alól. Az előbbi alatt Szabó Dávid Kisded szótárából idézve ezt találjuk: *katzogány, háti-bőr*; — a *mente* címszó alatt pedig (— nemkülönben a *ködmön* alatt —): „*Mente bérlelésnek volt ideje uraktól, cifra ködmönöknek és háti-bőröknek végbéli katonáktól*“. (Az ötves mesterségről való vetélkedés. 1716.)

Viski Károly.

Csongrádmegyei helynevek.

Algyő. Szántók: Szomolya, Kenderesi d. Peresér (Tápé határában), Péterlaka, Szarazháti d. (azelőtt víz járta), Nagyszénáság, Kiszénáság (kaszálók), Kenderföld, Káposztásföld (a falu mellett, 1864-ben már burgonya- és vetemény-földek), Kúnhátföldi d. (halmos szántó), Sövényház, részei: Akasztódombi d., Tófőági d. (hajdan víz járta), Szaporhegyi d. (a víz sűrűn reá jön), Bezurszéki d., Romafű d., Kecehalomi d., Eperjesi d., — Serkédi p., Nagycsúzd, Kiskapraszák.

Csany. Községrészek: Nagytized (belsőrész), Kistized (iparosrész), Rétoldal (v. Pieskaváros, lakói molnárok és halászok, „a tétlen-